

РОЗВИТОК ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПЕДАГОГІЧНОГО КОЛЕКТИВУ КОЛЕДЖУ В КОНТЕКСТІ ФІЛОСОФІЇ ЛЮДИНОЦЕНТРИЗМУ

Анотація. У статті охарактеризований стан управління науково-пошуковою діяльністю викладачів у ВНЗ I-II р.а. на прикладі Вінницького технічного коледжу а також можливі шляхи розвитку творчого потенціалу педагогічного колективу.

Ключові слова: управління науково-пошуковою діяльністю, розвиток творчого потенціалу.

Аннотация. В статье охарактеризовано состояние управления научно-поисковой деятельностью преподавателей ВУЗов I-II ур.акр.на примере Винницкого технического колледжа а также возможные пути развития творческого потенциала педагогического коллектива.

Ключевые слова: управление научно-поисковой деятельностью, развитие творческого потенциала.

Постановка проблеми. Проблема задоволення освітніх потреб особи, суспільства та держави вимагає пошуку нових шляхів розвитку творчого потенціалу педагогічних працівників навчальних закладів.

«Державний вищий навчальний заклад є суб'єктом освітньої діяльності, яка здійснюється з метою задоволення освітніх потреб особи, суспільства і держави». Які вони сьогодні, потреби особи, суспільства, держави? Держава потребує досвідчених фахівців на всіх рівнях, отже актуальною є проблема професійної освіти. Суспільство потребує творчу особистість, тому одним з основних акцентів нових освітніх систем є вивчення можливостей і обставин її індивідуального розвитку, умов саморозкриття і самореалізації на різних етапах життєдіяльності. Щоб мати можливість знайти своє місце в цьому швидкоплинному житті особистість повинна :

- самостійно мислити;
- вміти адаптуватись в життєвих ситуаціях;
- критично ставитись до себе та до оточуючих;

- бачити, формулювати проблему та знаходити раціональні шляхи щодо її вирішення;
- уміти знаходити, опрацьовувати, аналізувати та використовувати потрібну інформацію;
- творчо працювати, генеруючи ідеї;
- мати бажання і прагнути вчитись, вчитись, вчитись, взявши на озброєння давно відому, інтерпретовану істину «Учень – свет, неучень – это в прошлом».

Особистістю ми не народжуємося, а стаємо, оскільки здатні до постійної зміни, до постійного самопізнання. На думку В.Г. Кременя[1], Г.А. Дмитренка та інших видатних діячів освіти і науки, ЛЮДИНОЦЕНТРИЗМ відповідає вимогам і запитам сучасної постіндустріальної цивілізації, котра потребує людину знаючу, творчу, ініціативну і разом з тим інноваційно мислячу. Зазначені питання розглядаються в дослідженнях вітчизняних та зарубіжних вчених. Так, Г.А.Дмитренко [3] висвітлює проблеми стратегічного кадрового менеджменту, Г.В.Єльнікова [1] розкриває проблему управлінської культури керівника загальноосвітнього навчального закладу; Е.В. Маслов [8], В.М.Колпаков [7] розглядають проблеми управління персоналом та його розвитком. У світлі цих вимог людиноцентризм оцінює минулі досягнення і запити сучасності з точки зору своєї загальнонародової – метафілософської, світоглядної якості. У силу чого людиноцентризм взаємодіє не з усякою філософією, а лише з тією, яка орієнтована на виявлення внутрішніх, глибинних основ буття людини, дотичних до вищих смислів життя, діючих через життя та енергію мислення.

Запустити цей процес в освіті можуть, звичайно, науково-педагогічні та педагогічні працівники. Розв'язання цієї проблеми слід шукати в площині безперервного професійного розвитку і саморозвитку впродовж життя, що

насамперед стосується педагогічних і науково-педагогічних кадрів, покликаних формувати суб'єктів будь-яких видів людської діяльності.

Стратегічною метою системи фахового зростання педагогічних і науково-педагогічних працівників є забезпечення умов для їхнього безперервного професійного розвитку і саморозвитку, формування відповідних потреб. Це може бути досягнуто шляхом реалізації низки тактичних цілей:

- розроблення й запровадження соціальних мотивацій актуалізації потреби в безперервному підвищенні професіоналізму всіх категорій педагогічних і науково-педагогічних працівників;
- створення умов для утримання фахівців у сфері педагогічної і науково-педагогічної діяльності;
- розвиток післядипломної педагогічної й науково-педагогічної освіти, включаючи періодичне підвищення кваліфікації учителів і викладачів, розроблення засад і технологій навчання дорослих;
- підвищення уваги до проблем персонального розвитку педагогічних і науково-педагогічних працівників, передусім до тих змін, що відбуваються в процесі професійної діяльності, створення умов для оптимізації і гармонізації тенденцій професійного вдосконалення.

Метою нашої роботи був пошук шляхів розвитку творчого потенціалу щодо підвищення рівня педагогічної майстерності та професійної компетентності викладачів ВНЗ I-II р.а. на основі методу проектів.

На прикладі Вінницького технічного коледжу охарактеризуємо стан управління творчо-пошуковою діяльністю викладачів у вищих навчальних закладах I - II рівнів акредитації. У коледжі створена система заходів, направлена на розвиток педагогічних працівників. З метою активізації творчої професійної діяльності педагогічних працівників, стимулювання

безперервної фахової та загальної освіти, якісної роботи, підвищення відповідальності за результати навчання і виховання, забезпечення соціального захисту компетентної педагогічної праці відповідно до Закону України «Про освіту» (стаття 54) в коледжі здійснюється атестація педагогічних працівників. Атестаційна комісія узагальнює протягом року результати вивчення професійної діяльності, підвищення фахової компетентності та загальної культури педагогічних працівників, які атестуються.

Педагогічні працівники коледжу на чолі з директором коледжу О.С. Домінським активно працюють над проблемами розвитку неповної вищої освіти в Україні, приймають участь в роботі Міжнародних та Всеукраїнських науково-практичних та науково - методичних конференцій, висвітлюють власні творчі доробки на сторінках фахових видань, в періодичних виданнях , навчально-методичному журналі “Освіта: технікуми, коледжі.”, науково-методичному збірнику “Проблеми освіти”. Домінський О.С. входить до складу робочої групи при Міністерстві освіти і науки України по розробці Концепції розвитку та діяльності ВНЗ I – II рівнів акредитації, членом редколегії навчально-методичного журналу «Освіта. Технікуми. Коледжі», членом колегії Управління освіти і науки Вінницької облдержадміністрації та регіональної громадської експертної комісії ДАК. Директор коледжу Домінський О.С. є головою Ради директорів ВНЗ I-II рівнів акредитації Вінницької області. Досвідчені викладачі коледжу наказом директора призначені головами 7 обласних методичних об'єднань. Наш навчальний заклад тісно співпрацює з Інститутом педагогіки та психології професійної освіти АПН України, Інститутом вищої освіти АПН України, Вінницьким державним педагогічним університетом імені Михайла Коцюбинського, Київським національним технічним університетом, Вінницьким національним технічним університетом, Вінницьким торговельно-економічним інститутом Київського національного торгово-економічного

університету; Харківським державним автомобільно-дорожнім технічним університетом, Вінницьким державним аграрним університетом, Хмельницьким національним технічним університетом.

Так, за останні роки у коледжі були організовані та проведені: обласна науково-педагогічна конференція “Педагогічну науку - у практику”; секційні засідання IV та V міжнародних науково-практичних конференцій “Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми”; обласна науково-педагогічна конференція “Інноваційний підхід до організації навчально-виховного процесу”; всеукраїнська науково-практична конференція “Психолого-педагогічні аспекти гендерного виховання в умовах навчального закладу”; обласна науково-практична конференція “Актуальні проблеми підготовки фахівців з обслуговування та ремонту автотранспортних засобів”, обласна науково-практична конференція «Інформаційні технології в майбутній професії». Участь в роботі конференцій дозволяє не лише підвищити професійний рівень самих викладачів, а й використовувати результати наукових досліджень безпосередньо в навчальному процесі. Створюються сприятливі умови для науково-методичної роботи педагогічних працівників. Створена і плідно працює методична служба коледжу; оформлений методичний кабінет, в якому зосереджується узагальнений досвід роботи викладачів, методичні розробки, сценарії відкритих занять. Тільки за 2008-2009 навчальний рік викладачами коледжу було опубліковано 53 наукових та науково-методичних праць а також розроблено та впроваджено в практичну діяльність 83 роботи методичного спрямування.

Систематично викладачами оформлюються у вигляді збірок творчих робіт студентів пошукові роботи за напрямками: «Моя родина у роки Великої Вітчизняної війни» з всесвітньої історії; «Пам’ятники воїнам, які загинули

під час Великої Вітчизняної війни в моєму селі»; «Моя родина у роки голодомору» з історії України; «Екологічні катастрофи Вінниччини» з екології; «Храми Вінниці та Вінницької області», «Традиції, звичаї, обряди мого села», презентації з культурології та зарубіжної літератури.

За результатами роботи обласної виставки технічної творчості, яка проводиться щорічно в червні, коледж постійно посідає перші місця в номінаціях: «Науково-методична робота», «Технічна творчість», «Інформаційні технології у навчальному процесі».

Протягом навчального року викладачі коледжу плідно працюють з обдарованою молоддю. Результатом цієї роботи є щорічні перемоги студентів коледжу в обласних олімпіадах. Студент групи ЗОК-1 Коробейніков Борис посів 2-ге місце у III Всеукраїнській олімпіаді з інформатики та комп'ютерної техніки серед студентів вищих навчальних закладів I-II рівнів акредитації (20-22 травня 2009 року, м. Вінниця, технічний коледж). Студент групи ІОК-1 Зимогляд Андрій посів 3-тє місце у I Всеукраїнській олімпіаді з математики серед студентів вищих навчальних закладів I-II рівнів акредитації (3-5 червня 2009 року, м. Вінниця, технічний коледж). Також було проведено 11 внутрішніх олімпіад.

У коледжі створені всі умови для підвищення педагогічної майстерності викладачів:

- викладачі складають індивідуальні робочі плани;
- проводяться відкриті заняття згідно з орієнтовними графіками проведення відкритих занять;
- у циклових комісіях проводяться взаємовідвідування занять викладачами з їх подальшим аналізом;
- працює школа молодого викладача;
- працює психолог – педагогічний семінар класних керівників;

- тематика педагогічних та методичних рад дозволяє вивчати передовий педагогічний досвід;
- викладачі коледжу протягом року беруть участь у виставках та міжнародних науково-практичних конференціях та в роботі обласних методичних об'єднань;
- систематично проводяться відкриті виховні заходи;
- щорічно готується випуск «Наукового вісника», в якому представлені роботи викладачів, опубліковані протягом року у матеріалах науково-теоретичних та науково-практичних конференцій, фахових та періодичних науково-методичних виданнях.

Сучасні стратегії виховання, формування творчої, успішної особистості, професійного становлення і особистісного розвитку, виховання Людини, Громадянина – це коло питань, над якими систематично працює педагогічний колектив коледжу. Колектив у пошуках нових форм та методів впливу на формування особистості, творчої співпраці в тандемі «педагог – студент», у формуванні студентського колективу, індивідуальному підході, в роботі з батьками, та в співпраці з державними та громадськими організаціями.

Перед українською вищою школою стоять надзвичайно важливі завдання: підготувати до життя людину, здатну визначити власну роль у суспільному житті, а також задовольнити власні професійні інтереси. Виконавцем цих завдань є сучасний педагог. Він має бути об'єктом особистісного і професійного зростання, вміти досягати нових педагогічних рівнів, бути носієм культури та загальнолюдських цінностей. Отже, зростання ролі творчої особистості викладача набуває особливої актуальності і відбувається шляхом індивідуальної науково-методичної роботи педагогів, тобто усвідомленої, цілеспрямованої, планомірної та безперервної діяльності викладачів, вдосконалення їх теоретичної та практичної підготовки.

Уперше ми спробували застосувати метод проектів для вирішення проблеми організації науково-дослідницької діяльності викладачів та студентів коледжу . Актуальність зазначеної проблеми зростає та підтверджена державними документами щодо сучасної освіти.

Нами розроблено та впроваджується проект програми сприяння науковій творчості та удосконалення педагогічної майстерності викладачів **"Розвиток творчої особистості студента через педагогічну майстерність викладача"**. Учені-педагоги, які досліджують проблеми проектних технологій навчання, зазначають, що у процесі роботи над проектом відбуваються залучення учасників до реальної діяльності у предметній галузі, в якій виникло завдання; розвиток ініціативи і творчості; застосування проектних технологій у власній педагогічній діяльності [1; 2; 4 та ін.].

Мета проекту: сприяти розвитку творчого потенціалу щодо підвищення рівня педагогічної майстерності та професійної компетентності викладачів ВНЗ I-II р.а. на основі організації психолого-педагогічних семінарів, педагогічних читань, круглих столів, тренінгів, ділових ігор, спільних виставок, дискусійних клубів, школи молодого викладача, наукової діяльності та самоосвіти для працівників педагогічного колективу Вінницького технічного коледжу; розширити рівень поінформованості викладачів про реалізацію програми "Впровадження інтерактивних методів навчання. Формування психолого-педагогічних основ здорового способу життя, розвиток духовності, творчого потенціалу студентів коледжу та залучення їх до скарбниці загальнолюдської культури".

Результативність.

27 січня 2010 року відбулось засідання педагогічної ради , на якому розглядалось питання «Професійна компетентність викладача». Крім

доповіді з презентацією, до участі в обговоренні були запрошені з презентацією власного досвіду досвідчені і молоді викладачі, які в своїй професійній діяльності використовують проектні методики. За результатами ознайомлення членів педагогічного колективу з проектною діяльністю колег було вирішено започаткувати щорічне проведення педагогічних читань. 31 березня на базі Вінницького технічного коледжу були проведені Педагогічні читання *«Розвиток творчої особистості через педагогічну майстерність викладача»*. Під час проведення заходу була проведена Ділова гра *«Вплив особистості викладача на формування особистості студента»*, а також презентований досвід роботи 20 викладачів коледжу. Проект отримав високу оцінку колег, які виявили бажання урізноманітнити форми роботи Педагогічних читань з наступного навчального року.

Висновки. Отримані дані опитування викладачів свідчать про необхідність вивчення досвіду викладачів навчального закладу як передумови планування напрямів розвитку коледжу, реалізації практичних заходів на основі проектної діяльності. Вважаємо, що саме такий діяльнісний підхід сприятиме розвитку творчості всіх суб'єктів навчально-виховного процесу. Педагогічна творчість, як і будь-яка інша, починається з виникнення проблемної ситуації, коли з'являється потреба у вирішенні практичного завдання, що потребує передбачення. На цій закономірності наголошував В.О.Сухомлинський, говорячи про те, що справжня творчість полягає в умінні бачити не тільки сьогодні, але і те, як воно буде змінюватись у майбутньому. Тому, на нашу думку, стратегічним завданням сьогодні у педагогічній діяльності є критичний погляд на використовувані методики навчання і виховання, своєчасна відмова від застарілих прийомів, уникнення умовностей і спрощень, і, водночас, розвиток педагогічної майстерності викладачів, використання інноваційних технологій, що сприяють формуванню життєвих компетентностей учнівської молоді.

Література

1. Біла книга національної освіти України / Акад. пед. наук України; за ред. В. Г. Кременя. – К., 2009. 3
2. Дашниц Н.Л. Телекоммуникационные проекты в современной школе // Информатика и образование. – 2001. – № 2. – С. 63-65.
3. Колпаков В.М. Стратегический кадровый менеджмент / Колпаков В.М. Дмитренко Г.А.. – К. : МАУП, 2002
4. Освітні технології : Навчально-методичний посіб. / За ред. О.М.Пехоти – К. : А.С.К., 2001. – 256 с.
5. Таланова Ж. В. Взаємозв'язок підготовки кадрів вищої кваліфікації і дослідницько-інноваційного потенціалу в регіонах України та країнах ОЕСР: стат.-кореляц. і порівн. аналіз / Ж. В. Таланова // Вища освіта України. – 2009. – № 1. – С. 106–112.
6. Бех І. Д. Виховання особистості: у 2 кн.: Особистісно орієнтований підхід: теоретико-технологічні засади: наукове видання / І Бех. – К. : Либідь, 2003. – 280 с.
7. Колпаков В.М. Методы управления : Учебное пособие / В. Колпаков.- К. : МАУП, 2003
8. Маслов Е. В. Управление персоналом предприятия : Учебное пособие / Под ред. П. В. Шеметова. — М. : ИНФРА-М, ; Новосибирск, 2000.